

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

دانشگاه آزاد اسلامی

واحد پزشکی تهران

پایان نامه

جهت دریافت دکترای پزشکی

موضوع

تعیین میزان اثربخشی طب سوزنی در مقایسه با کورتیکواستروئید در درمان فلج بل در

مراجعه به درمانگاه اعصاب بیمارستان بوعلی طی سال ۱۳۹۰

استاد راهنما

جناب آقای دکتر سید احمد سید مهدی

استاد مشاور

جناب آقای دکتر مهدی وحید دستجردی

تهیه کننده

نگین خسروی

شماره پایان نامه ۴۹۲۷

سال تحصیلی ۱۳۹۰

Islamic Azad University

Tehran Medical Branch

Thesis

For Doctorate of Medicine

Subject

Determination of acupuncture effectiveness Bell's palsy patient treatment in comparison to corticosteroids in Bu-Ali hospital neurology clinic during the year 2011

Thesis Adviser

Dr. Seyed Ahmad Seyed Mehdi

Consultant Adviser

Dr. Mehdi Vahid Dastjerdi

Written by

Negin Khosravi

Year 2012

No 4927

سپاسگزارى:

باتقدیر و شکر از اساتید فریخته و فرزانه

جناب آقای دکتر سید احمد سید مهدی

و

جناب آقای دکتر مهدی وحید دستجردی

تقدیم بہ:

تقدیم بہ دو محرابِ دلم، بہ دو بالِ زندگیم

مادر و پدر عزیزم

تقدیم بہ:

خواہر عزیزم

نگار،

برادران مہربانم، امین و امیر

وسایک عزیز

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
۱	چکیده
۳	فصل اول: کلیات تحقیق
۴	مقدمه و بیان مسئله
۵	اهداف مطالعه
۵	سوالات مطالعه
۶	فرضیه های مطالعه
۶	معیارهای ورود به مطالعه
۶	معیارهای خروج از مطالعه
۶	۱-۱- فلج عصب صورتی یا فلج بل
۱۱	فصل دوم: پیشینه تحقیق
۱۲	۱-۲- پیشینه تحقیق
۱۳	۲-۲- طب سوزنی
۲۲	۳-۲- کورتیکواستروئیدها
۲۵	فصل سوم: روش انجام مطالعه

۲۸	فصل چهارم: یافته ها
۵۹	فصل پنجم: بحث و نتیجه گیری
۶۴	پیوست
۶۹	منابع و مأخذ
۷۱	چکیده انگلیسی

فهرست جداول

صفحه	عنوان
۲۹	جدول ۱- بررسی فراوانی جنس در بیماران
۳۰	جدول ۲- بررسی آماری سن در بیماران
۳۱	جدول ۳- بررسی آماری سن در بیماران تحت درمان با طب سوزنی و دارو
۳۱	جدول ۴- بررسی آماری سن در بیماران تحت درمان با دارو
۳۲	جدول ۵- بررسی مقایسه ای سن در گروه بیماران تحت درمان با طب سوزنی و تحت درمان با دارو
۳۴	جدول ۶- بررسی آماری فاصله شروع علائم بیماری تا شروع با درمان طب سوزنی
۳۵	جدول ۷- بررسی فراوانی ابتلا به سایر بیماری ها در گروه بیماران
۳۶	جدول ۸- بررسی فراوانی بارداری در گروه بیماران
۳۷	جدول ۹- بررسی آماری Score اولیه معاینه فیزیکی در بیماران مبتلا به فلج بل
۳۷	جدول ۱۰- بررسی آماری Score اولیه معاینه فیزیکی در بیماران تحت درمان به روش طب سوزنی
۳۸	جدول ۱۱- بررسی آماری Score اولیه معاینه فیزیکی در بیماران تحت درمان با داروهای کورتیکواستروئید
۳۸	جدول ۱۲- بررسی آماری Score نهایی معاینه فیزیکی در بیماران مبتلا به فلج بل
۳۹	جدول ۱۳- بررسی آماری Score نهایی معاینه فیزیکی در بیماران تحت درمان با طب سوزنی

- جدول ۱۴- بررسی آماری Score نهایی معاینه فیزیکی در بیماران تحت درمان با داروهای کورتیکواستروئید ۳۹
- جدول ۱۵- بررسی آماری Score اولیه سلامت اجتماعی در بیماران مبتلا به فلج بل ۴۱
- جدول ۱۶- بررسی آماری Score اولیه سلامت اجتماعی در بیماران تحت درمان با طب سوزنی ۴۱
- جدول ۱۷- بررسی آماری Score اولیه سلامت اجتماعی در بیماران تحت درمان با داروهای کورتیکواستروئید ۴۲
- جدول ۱۸- بررسی آماری Score نهایی سلامت اجتماعی در بیماران مبتلا به فلج بل ۴۲
- جدول ۱۹- بررسی آماری Score نهایی سلامت اجتماعی در بیماران تحت درمان با طب سوزنی ۴۳
- جدول ۲۰- بررسی آماری Score نهایی سلامت اجتماعی در بیماران تحت درمان با داروهای کورتیکواستروئید ۴۳
- جدول ۲۱- بررسی فراوانی score نهایی بهبودی فیزیکی ۴۵
- جدول ۲۲- بررسی فراوانی score نهایی بهبودی سلامت اجتماعی ۴۶
- جدول ۲۳- بررسی مقایسه ای فراوانی اثربخشی درمان (بهبودی فیزیکی) در دو گروه بیماران ۴۷
- جدول ۲۴- بررسی مقایسه ای فراوانی اثربخشی درمان (بهبودی سلامت اجتماعی) در دو گروه بیماران ۴۹

جدول ۲۵- بررسی مقایسه ای فراوانی اثربخشی درمان (بهبودی سلامت اجتماعی) و جنس

در بیماران ۵۱

جدول ۲۶- بررسی مقایسه ای فراوانی اثربخشی درمان (بهبودی فیزیکی) و سن در بیماران ۵۳

جدول ۲۷- بررسی رابطه بین اثربخشی درمان در بهبودی فیزیکی و مدت زمان شروع علائم ۵۵

جدول ۲۸- بررسی رابطه بین اثربخشی درمان در بهبودی سلامت اجتماعی و مدت زمان شروع علائم ۵۶

جدول ۲۹- بررسی رابطه معاینات فیزیکی و سلامت اجتماعی قبل و بعد از درمان

در گروه درمانی طب سوزنی ۵۷

جدول ۳۰- بررسی رابطه معاینات فیزیکی و سلامت اجتماعی قبل و بعد از درمان

در گروه درمانی کورتیکواستروئید ۵۸

فهرست نمودارها

صفحه	عنوان
۲۹	نمودار ۱- بررسی درصد فراوانی جنس در بیماران
۳۰	نمودار ۲- بررسی فراوانی سن در بیماران
۳۳	نمودار ۳- بررسی مقایسه درصد فراوانی گروه های سنی در گروه بیماران تحت درمان با طب سوزنی و تحت درمان با دارو
۳۴	نمودار ۴- بررسی آماری فاصله شروع علائم بیماری تا شروع درمان با طب سوزنی
۳۵	نمودار ۵- بررسی فراوانی ابتلا به سایر بیماری ها در گروه بیماران
۳۶	نمودار ۶- بررسی درصد فراوانی بارداری در گروه بیماران
۴۰	نمودار ۷- بررسی میانگین Score معاینه فیزیکی اولیه و نهایی در گروه بیماران تحت درمان با طب سوزنی و درمان دارویی
۴۴	نمودار ۸- بررسی میانگین Score سلامت اجتماعی اولیه و نهایی در گروه بیماران تحت درمان با طب سوزنی و درمان دارویی
۴۵	نمودار ۹- بررسی درصد فراوانی score نهایی بهبودی فیزیکی
۴۶	نمودار ۱۰- بررسی درصد فراوانی score نهایی بهبودی سلامت اجتماعی
۴۸	نمودار ۱۱- بررسی درصد فراوانی اثربخشی درمان (بهبودی فیزیکی) در دو گروه بیماران

نمودار ۱۲- بررسی درصد فراوانی اثربخشی درمان (بهبودی سلامت اجتماعی) در دو گروه بیماران ۵۰

نمودار ۱۳- بررسی درصد فراوانی اثربخشی درمان (بهبودی سلامت اجتماعی) و جنسیت در بیماران ۵۲

نمودار ۱۴- بررسی درصد فراوانی اثربخشی درمان (بهبودی فیزیکی) و سن در بیماران ۵۴

فهرست اشکال

صفحه	عنوان
۲۰	شکل ۱- مسیر استفاده از سوزن ها جهت درمان فلج بل به کمک طب سوزنی
۲۰	شکل ۲- مسیر استفاده از سوزن ها جهت درمان فلج بل به کمک طب سوزنی
۲۱	شکل ۳- مسیر استفاده از سوزن ها جهت درمان فلج بل به کمک طب سوزنی
۲۱	شکل ۴- مسیر استفاده از سوزن ها جهت درمان فلج بل به کمک طب سوزنی
۲۲	شکل ۵- مسیر استفاده از سوزن ها جهت درمان فلج بل به کمک طب سوزنی

چکیده

تعیین میزان اثربخشی طب سوزنی در مقایسه با کورتیکواستروئید در درمان فلج بل در مراجعین به درمانگاه اعصاب بیمارستان بوعلی طی سال ۱۳۹۰

تهیه کننده: نگین خسروی

استاد راهنما: آقای دکتر سید احمد سید مهدی استاد مشاور: آقای دکتر مهدی وحید دستجردی

کد پایان نامه: ۱۳۶۱۰۱۰۱۸۹۲۰۹۵ شماره پایان نامه: ۴۹۲۷

فلج بل، فلج عصب زوج هفتم مغزی است که به صورت حاد و ایدیوپاتیک رخ می دهد. این فلج سالانه در ۲۰ نفر از هر ۱۰۰۰۰۰ نفر جمعیت عمومی دیده می شود. عموماً سنین ۳۰ تا ۴۵ سال را درگیر می کند. فلج بل در ۷۰٪ موارد به خوبی بهبود می یابد. اما در ۳۰٪ باقیمانده بهبودی ضعیف بوده و منجر به عدم قرینگی صورت و درد و در ادامه مشکلات روانشناختی برای بیمار می گردد. معمولاً پیش از بروز فلج بل یا همزمان با آن دردی در اطراف گوش حس می شود. لذا درمان مناسب در صورت لزوم می تواند از شدت بیماری بکاهد. هرچند درمان استاندارد را کورتیکواستروئیدها تشکیل می دهند. اما امروزه از روش های مختلفی جهت درمان فلج بل استفاده می شود، مانند طب سوزنی، طب گیاهی، طب سنتی، یوگا، meditation و در اس این روش ها، طب سوزنی قرار دارد. در نتیجه ما بر آن شدیم تا در این مطالعه، به بررسی میزان اثربخشی طب سوزنی در مقایسه با کورتیکواستروئید در درمان فلج بل بپردازیم.

۲۰ بیمار مبتلا به فلج بل در این مطالعه مورد بررسی قرار گرفتند. در مرحله بعدی، بیماران مورد معاینه و ارزیابی قرار گرفتند و نتیجه معاینات در چک لیست ثبت گردید. سپس بطور تصادفی ساده در دو گروه تقسیم شدند. ۱۰ نفر تحت درمان به شیوه طب سوزنی و دارو و ۱۰ نفر فقط تحت درمان با دارو به مدت یک یا دو دوره درمانی قرار گرفتند. آنالیز اطلاعات توسط نرم افزار SPSS تجزیه و تحلیل شد.

طبق آزمون T-test رابطه معنی داری بین مدت زمان شروع علائم تا انجام مداخله درمانی و میزان

بهبودی فیزیکی به روش درمانی طب سوزنی، مشاهده شده است بطوریکه هر چه شروع درمان با طب سوزنی در زمان کوتاهتری بعد از شروع علائم بوده است میزان بهبودی اثر بخش تر بوده است ($P < 0/05$). ولی رابطه معنی داری بین مدت زمان شروع علائم تا انجام مداخله درمانی و میزان بهبودی سلامت اجتماعی به روش درمانی طب سوزنی، مشاهده نشده است ($P > 0/05$).

فصل اول

کلیات تحقیق

مقدمه و بیان مسئله

فلج بل، فلج عصب زوج هفتم مغزی است که به صورت حاد و ایدیوپاتیک رخ می دهد. این فلج سالانه در ۲۰ نفر از هر ۱۰۰۰۰۰ نفر جمعیت عمومی دیده می شود و عموماً سنین ۳۰ تا ۴۵ سال را درگیر می کند. فلج بل در ۷۰٪ موارد به خوبی بهبود می یابد. اما در ۳۰٪ باقیمانده بهبودی ضعیف بوده و منجر به عدم قرینگی صورت و درد و در ادامه مشکلات روانشناختی برای بیمار می گردد. معمولاً پیش از بروز فلج بل یا همزمان با آن دردی در اطراف گوش حس می شود. ضعف عموماً به صورت حاد آغاز می شود، گاهی ممکن است طی چند ساعت و یا حدود یک روز ایجاد گردد. بسته به محل ضایعه، اختلالات چشایی، اشکریزش و پرشنوایی رخ می دهد. تمامی عضلاتی که توسط عصب فاشیال (زوج ۷) عصب دهی می شوند، ممکن است فلج شوند که در این صورت، فلج کامل است یا ممکن است عضلات مختلف به میزان های متفاوت درگیر شوند که در این صورت فلج ناقص است.

لذا درمان مناسب در صورت لزوم می تواند از شدت بیماری بکاهد. هرچند درمان استاندارد را کورتیکواستروئیدها تشکیل می دهند (۱ و ۲). اما امروزه از روش های مختلفی جهت درمان فلج بل استفاده می شود، مانند استفاده از طب مکمل که شامل روش هایی مانند طب سوزنی، طب گیاهی، طب سنتی، یوگا، meditation و ... است. این روش ها که در راس آنها طب سوزنی قرار دارد، معمولاً روش هایی کم عارضه محسوب می شوند و همانطور که از نامشان پیداست در کنار درمان های اصلی در بیماری هایی با ماهیت مزمن و عود کننده همانند فلج بل می توانند کمک کننده باشند (۳ و ۴ و ۵).

از آنجایی که در مورد اثربخشی طب سوزنی در متون خارجی اتفاق نظر وجود ندارد و از طرفی در ایران مطالعات کمی با این مضمون انجام شده است. در نتیجه ما بر آن شدیم تا در این مطالعه، به بررسی میزان اثربخشی طب سوزنی در مقایسه با کورتیکواستروئید در درمان فلج بل بپردازیم.

اهداف مطالعه

هدف کلی

تعیین میزان اثربخشی طب سوزنی در مقایسه با کورتیکواستروئید در درمان فلج بل در مراجعین به درمانگاه اعصاب بیمارستان بوعلی طی سال ۱۳۹۰

اهداف ویژه

- ۱- تعیین میزان اثربخشی طب سوزنی در مقایسه با کورتیکواستروئید در درمان فلج بل بر اساس سن بیماران
- ۲- تعیین میزان اثربخشی طب سوزنی در مقایسه با کورتیکواستروئید در درمان فلج بل بر اساس جنسیت بیماران
- ۳- تعیین میزان اثربخشی طب سوزنی در مقایسه با کورتیکواستروئید در درمان فلج بل بر اساس زمان شروع بیماری تا زمان آغاز طب سوزنی

اهداف کاربردی

ارائه راهکارهایی مناسب جهت درمان موثرتر و کم عارضه تر در مبتلایان به فلج بل

سوالات مطالعه

آیا طب سوزنی در مقایسه با کورتیکواستروئید در درمان فلج بل بر اساس متغیرهای سن، جنسیت و زمان شروع بیماری تا زمان آغاز طب سوزنی موثرتر است؟

فرضیه های مطالعه

طب سوزنی در مقایسه با کورتیکواستروئید در درمان فلج بل بر اساس متغیرهای سن، جنسیت و زمان شروع بیماری تا زمان آغاز طب سوزنی موثرتر است.

معیارهای ورود به مطالعه

ابتلا به فلج بل

رضایت جهت شرکت در مطالعه

عدم ابتلا به بیماری های انعقادی

عدم استفاده از داروهای آنتی کواگولان

معیارهای خروج از مطالعه

عدم ابتلا به فلج بل

عدم رضایت جهت شرکت در مطالعه

ابتلا به بیماری های انعقادی

استفاده از داروهای آنتی کواگولان

۱-۱- فلج عصب صورتی یا فلج بل

فلج عصب زوج هفتم مغزی یا عصب صورتی منجر به فلج بل می شود. در این حالت عضلات صورت به صورت ناگهانی و به طور موقت فلج می شوند. فلج، اغلب تنها یک طرف صورت را گرفتار می کند. فلج خودبخودی عصب فاسیال بدون شواهد سایر بیماری ها، فلج ایدیوپاتیک بل نامیده می شود. اگر چه دلایل زیادی وجود دارد که نشان می دهد فلج بل دارای یک مکانیسم ایمنی التهابی ویروسی